yitzky Endre.
előbb
ka István K.
llán lámpa és ház-
zikkek raktára.
eczenben,
ajánlja pontos ki-
szolgálat és gyári
árak mellett az
őszi és téli idényre
ujonnan érkezett
és nagy választék-
kal berendezett
Ditmár-
és
Brünner-féle
a legjobbnak elösmert gyármányu
szalon-függő
és
asztali
petroleum lámpáit s
minden hozzátartozó czikkek nagy raktárát.
Tisztelettel.
SZANYITZKY ENDRE.
ek kivánatra bérmentve.

OKOSSÁG
kor
-OS
ülést
vatnak.
nökség.
dkivüli szükségleti

étséget sem
Nyugat-Euró-
gy veszély,
tovább ter-
ni lehet a
téseket meg-
bnség figyel-
szerint
gnac.
cognac-
hozzá vegyi-
jóságát és
gutóbb tar-
met disz-
, melyeken
tetésekben
23. sz.
3—5

XXIV. évfolyam. **184. szám.** Kedd 1892. Szeptember 20.

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve:

Egész évre	10 frt	— kr.
Félévre	5 »	— »
Negyedévre	2 »	50 »
Egy hóra	1 »	— »

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utcza 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utcza 1709. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELÉVEL.

Hirdetési dij:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmü a többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beigtatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reclámot magában foglaló ujdonság sora 50 kr.

Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvétetnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utcza 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kossuth 90-ik születése napja.

Az egész ország megülte Kossuth Lajos kilenczvenedik születése napját. — Nagy manifesztációja volt ez a nap annak, hogy az ország hazafias lakossága kegyelettel őrzi a nagy hontalan emlékét, a kire ugy tekint a magyar nemzet, mint Magyarország függetlenségi törekvéseinek élő jelképére.

Budapest fő- és székváros, melynek közgyülése csak a napokban impozáns módon fejezte ki a nagy hontalan iránt való tiszteletét, Magyarország szivéhez méltó módon ünnepelte meg a nagy aggnak születése napját.

Még lelkesebben és lélekemelőbben ülte meg Kossuth születése napját a vidék és kiválóképen a nagy magyar Alföld, melynek lakosságában, mint a magyar nemzet zömében, kiolthatatlanul lobog a hazafiság lángja és a mely hiv letéteményese a hamisitatlan nemzeti aspirációknak.

Örömmel kell kiemelnünk, hogy voltak egyes helyek, a hol Kossuth születése napjának megünneplését nem tekintették pártkérdésnek, hanem minden pártérdeken felülemelkedő aktusnak, mely a hazafiság kötelező tényében gyökeredzik.

Örömnapja volt ez az egész magyar nemzetnek, melyen a nép millióinak ajkáról hálaima szállt föl az égnek, hogy Kossuth Lajosnak szelleme teljes erejében megérni engedte ezt a kilenczvenedik születésnapot.

És egédesebb örömnapja volt édes mindnyájunknak, mert mig itt a hazában a Kossuth-napot ünnepeltük, a távol Turinból azt hozta hirül a táviró, hogy Kossuth Lajos maga is ép erőben és jó egészségben töltötte születése napját.

*

Budapest, a főváros, szintén vasárnap ünnepelt. D. u. 2 órakor kezdődött a gyülekezés a Kálvin-téren, honnan 3 órakor indult el a menet. Elől fogaton vitték a Kossuth-zászlót. Ezen a kocsin Pázmándy Dénes orsz. gyül. képviselő és b. Kaas Ivor foglalt helyet. Utánok diszmagyarba öltözött egyetemi ifjak haladtak, — ezek után sorakoztak a különféle egyletek és testületek. A városligeti aréna előtt tribün volt felállitva, mely körül 40—45.000 ember gyült össze. Horváth Ádám országgyülési képviselő nyitotta meg a népgyülést s Falussy Árpád felolvasta az üdvözlő feliratot, melyet Budapest polgárai intéztek Kossuth Lajoshoz. Zombory Béla nagy hatással elszavalta Illyés Bálintnak ünnepi költeményét, melyet szombaton közöltünk. Hermann Ottó, b. Kaas Ivor, Barabás Béla s Rényi József joghallgató lelkesitő beszédeket tartottak. Este a fővárost kivilágitották. Tegnap d. e. a Deák-téri ág. evang. templomban hálaadó isteni tisztelet tartatott s Horváth Sándor lelkész mondott szép alkalmi beszédet.

*

A tállyai renovált ág. evang. templomot, melyben Kossuthot megkeresztelték, tegnap avatta föl Zelenka Pál püspök s leleplezték a keresztelésre vonatkozó diszes emléktáblát. Tállya lobogó-diszbe öltözött s Zelenka püspököt, ki Nyiregyháza felől érkezett Tállyára, ünnepélyesen fogadták s megérkezésekor Bernáth Béla orsz. gyül. képviselő üdvözölte. Vasárnap este Tállyát kivilágitották s a kivilágitás után a nagyszámu vendégek ismerkedési estélyre gyültek össze.

*

A turini polgármester a város nevében gyönyörü virágkosarat küldött Kossuthnak, tegnap pedig a turini városi hatóság küldöttségileg üdvözölte. Üdvözlő táviratok nagyszámmal érkeztek Kossuthhoz. A magyar képviselők küldöttségileg köszönték meg Turin polgármesterének Kossuth iránt tanusitott figyelmét. A magyar képviselők tiszteletére Kossuth ma ebédet adott.

A függetlenségi párt felirata. Tegnap közöltük a függetlenségi párt feliratát, melyet Kossuth Lajoshoz intézett a párt. Felette diszes emlékkönyvbe van ez bekötve, mely ezen kivül az országgyülési összes párttagok aláirását s arczképeit tartalmazza. A feliratot Eötvös Károly remek tolla készitette. Mindenki tudja, hogy hasonló természetü okiratok készitésében s ily czélra a magyar nyelvnek tökéletesen tiszta kezelésében, Eötvös páratlanul áll politikai irodalmunk mezején. E müve azonban az ő müvei közt is páratlan. Azt a fenséges alakot s annak államférfiui és egyéni jellemét, melyet nemzetünk története Kossuth Lajos neve alatt ismer, ily egyszerü fenséggel s ily tökéletes igazsággal soha senki elénk nem állitotta. S bármit s bármily nagy elmék irjanak ezentul Kossuthról, előttük változatlanul e felirat alakjának kell — ha igazak akarnak lenni — minta gyanánt állani. A függetlenségi párt tagjai az értekezleten, melyen e feliratot Eötvös előterjeszté, mély meghatottsággal mondtak a szerzőnek köszönetet. A felirat politikailag is nagyfontosságu. A függetlenségi párt tökéletes nyiltsággal jelenti ki ebben egy részről Kossuth iránti rendithetlen hüségét és ragaszkodását, másrészről azonban azt, hogy Kossuthnak minden nagy elvét nem követi. — Alig szükség mondani, hogy a párt ezt Kossuth inkompatibilitási elvére érti s hogy a párt Magyarország teljes államjogi függetlenségét a Habsburg-ház törvényes uralma alatt törekszik kivivni. Ez a mai helyzet történelmi igazsága. Kétségtelen volt ez eddig is, igy tudta ezt minden elfogulatlan ezelött is, igy jelentette ki ezt Kossuth maga is ismételten, mind a mellett czélszerü volt a feliratban ennek hangsulyozása. Ama sok éretlen és irányzatos gyanusitásnak van ezzel eleje véve, melyet a kormánypárt sugalmazottjai eddig a függetlenségi párt ellen rendszeresen alkalmaztak. E kijelentés semmiképen se zavarja azon benső viszonyt, mely egyébként Kossuth és a függetlenségi párt közt eddig is fennállott, ezentul is fenn fog állani. — Mert végczéljuk azonos s indokaik is azonosak, habár egyetlen nagy elvre nézve eltérnek is egymástól. S azért mig Kossuth történelmi egyénisége az egész nemzeté egyenlő mértékben, politikai alakja mégis a függetlenségi párthoz áll legközelebb s politikai barátságot vele csakis e párt tarthat fenn őszintén. Csakis e pártnak áll jogában a politikai küzdelmek terén Kossuthra, mint szövetségesére hivatkozni. S ha ezt a kormánypárt Kossuth nevével való visszaélésnek nevezi: ezzel csak oly fegyvert használ, mely nem szokatlan ugyan, de azért semmiképen se tiszta s melynek nincsen éle, bármiként suhogtassa is. Mert ez ellenvetésben nincs igazság. De azért — s ezt ismételnünk kell — Kossuth történelmi alakja a nemzeté. Egyik legnagyobb kincse a magyarnak. Illő tehát a hálás nemzethez, hogy pártkülönbség nélkül nyilvánitsa hüségét és ragaszkodását Kossuthhoz. S midőn a kormánypárt a mostani mozgalmaknak azzal akarta elejét venni, hogy ezeket a függetlenségi párt mesterkedésének rótta fel s midőn más részről a mérsékelt ellenzék sajtója a függetlenségi párt vezérférfiait azzal vádolta, hogy e mozgalmaktól visszavonulnak: e pártnak valóban szükségtelen e vádak ellen tiltakozni s elég, ha e két vádat szembe állitja egymással. Ezek egymást semmisitik meg.

BELFÖLD.

A herczegprimási javak bérbeadása. A herczegprimási javakból legközelebb 30.000 hold kerül bérlet alá. Az egész nagy birtokot egy bérlőnek adják ki, a szerződés módozatai is megvannak már állapitva s a bérlő kiszemelve. Ennek a bérletnek királyi helybenhagyása nem szükséges, a mint eddig sem kellett a főpapoknak a király beleegyezését kikérniök, ha birtokaik egy részét bérbe adták. A király jóváhagyását csak az egész birtok bérbeadásánál kellene megszerezni.

Hurbán szereplése. Hurbán ópazuai lelkész a felső-magyarországi tótok nevében hosszu levélben üdvözli a romániai kulturligát, piszkolja Magyarországot s a magyar nemzetet. Levelét igy végzi: A magyar supremacziának véget kell vetni! A magyar csak rabszolgának, de nem szabad polgárnak való. Jelszavunk tehát legyen: »Le a magyarral!«

Baross emléke. A főváros előkelő polgárai, kereskedők, iparosok és több országgyülési képviselő, mozgalmat inditottak, hogy az elhunyt kereskedelmi miniszternek, Baross Gábornak a fővárosban szobor emeltessék.

KÜLFÖLD.

Ratiu Bukarestben. Dr. Ratiu Jánost, a Bécsben járt oláh hazaárulók vezetőjét, Bukarestbe várják. Románia fővárosának a diáksága, meg az oláh kulturliga, onnan érkezett hirek szerint, nagy előkészületeket tesz, hogy a megbélyegzett hazaárulót mennél impozánsabb fogadtatásban részesitse.

Bolgár katonai akadémia. Szófiából jelentik, hogy a napokban nyitották meg Szisztovóban az első bolgár katonai akadémiát, melynek alapjára egy bolgár hazafi 12.000 Napoleon aranyat ajándékozott.

A kronstadti megállapodások. A »Standard« hiteles forrásból értesül, hogy Giers, Ribot és Freycinet legutóbbi értekezlete a kronstadti megállapodások revideálása körül forgott, még pedig a Gladstone-minisztérium uralomra jutásának következményeképpen. A megállapodásokat nem toldották meg, de az Egyiptomra vonatkozó passzust megváltoztatták, tekintettel Gladstonenak a háboru iránt érzett ellenszenvére. Siskint előzőleg értesitették, és ő is hozzájárulását fejezte ki.

Hajdumegye székházának nincsen zászlója, mikor azt Kossuth Lajos tiszteletére kellene kitüzni. Szivesen szemet hunynánk e gyalázatos tüntetés előtt, ha Debreczen város közönségének pártkülönbség nélkül való megbotránkozása kötelességünkké nem tenné, hogy a közvéleménynek nyiltan kifejezést adjunk. — Hála Debreczen józan népének, mely mindenféle utczai zavargástól irtózik, a nagy nemzeti ünnep fenséges összhangját nem zavarta meg az erőszakos megtorlás. Meglehet pedig, hogy a nyomorult szolgalelkűség arra számitott, hogy

A „DEBRECZEN" TÁRCZÁJA.

KOSSUTH LAJOS.

Irta és a Kossuth-ünnepen elszavalta: **Jánossy Zoltán.**

Látjátok-é amott a messzeségben,
Látjátok a megtorzult arczokat?
Miként ma, ugy volt, ugy volt akkor épen;
Sőt akkor a vész ránk dőlt, ránk szakadt.
Hullott az ember, mint kalász a sarlón
S kévébe kötni kéz nem volt elég.
Ki még ma állt a vészaratta tarlón,
Nem tudhatá: majd holnap él-e még!

A néptömeg, e fölkorbácsolt tenger,
A melynek fáj, ha a vihar veri,
Végig vonaglott készen az egekkel
Csatázni; szörnyü volt, nem emberi.
Fölzaklatott nép lázadó kezekkel
Készült kiontani rokoni vért.
Ki birna meg, ki birna meg ezekkel?
E bősz csapást felfogni hol a vért?

S jött mint a Mester, fénylő homlokáról
Isten szerelme sugárzott tova.
Mily balzsam áradt mindenik szavából!
S pihenni szállt a hullámok sora.
A haldoklónak égő szemsugára
Szavának harmatát hogy itta fel!
Ki megmaradt, nem érezé, hogy árva:
Megnyugodott a lázadó kebel.

Megszünt a vész; a gyilkoló ragálynak
Bús hollószárnya elsuhant, tova.
De hajh, mi annál százszor jobban fájhat:
Sujtott a zsarnok botja, ostora.
Szegény jobbágy csörgette lomha lánczát,
Mely ugy szoritá gyöttrött tagjait.
Vérrel locsolta a mező kalászát
S aztán magának nem volt enni mit.

Hegyen a vár, a kunyhó lent a völgyben,
Ott csillogó fény, itt sötét nyomor.
Aranykupák forogtak ottan körben,
Itt könnyben ázott pór arczán a por.
Kedvük szökött a mulató uraknak,
Le is robogtak, mint szilaj patak.
A pórleánynak, jaj a szép virágnak,
Kit szennyes indulat letör, ragad!

Egyenlőség, testvériség, szabadság!
Ki mert álmodni akkor még ilyet,
Hogy messze száll az éj, a kinos rabság,
Hogy arra még felébredés jöhet?
Csörgesd te rab, csörgesd csak a bilincset,
A Megváltót csak várjad: várhatod.
Kemény párnádat vérrel, könnyel hintsed:
Nem fogsz te látni soha szebb napot!

De ime: ujra megzendült a puszta,
Viszhangozá kiáltónak szavát,
Mely a nagy messzeséget általuszta,
A néma, sürü, lomha éjszakát.
Megint csak ő volt, ő ama kiáltó,
Az Úr utolsó prófétája, ő.
Itt a mennyország, itt van a Megváltó!
Meghalt a mult, feltámadt a jövő.

Völgy felszökelt, a sziklabércz leszállott
A megváltó igazság utjain.
Dobd el szabad nép, dobd el azt a lánczot:
Hazát leltel hazádnak hantjain.
Hol ezer évig türt igát a zsellér
S kezét kinozta zsarnok ur vasa:
Testvérre ottan testvér lánczot nem vér;
Mennyország ez: szabad, közös haza!

Zughatsz idő, zughatsz tova, örökre:
E nagy napot magaddal nem viszed;
Termékenyitve rátapadt a rögre,
Magot fakaszt, dús áldással fizet.

Csak zúgj idő, rohanj csak hömpölyögve,
Nem moshatod ki azt a nagy nevet.
Atyánk lett ő, az is marad örökre,
A mig csak élünk: mig Isten szeret.

Testvéreim, népem kicsinyje, nagyja,
Imába foglaljátok szent nevét;
Megáldás nélkül egy napunk se hagyja:
Istenkáromló, ki ellene vét.
Az Ur küldötte őt az árva népnek,
Az Istennek volt ő apostola.
Ő néki is csak máglyát készitének.
Őt is szakgatta Néró ostora!

Halljátok-é a vészharang zugását?
Látjátok a csapongó lángokat,
Sirját e honnak népek ássák, ássák,
A pártütő átkos fegyvert ragad.
Veszélyben a hon s nincsen a ki mentse!
Veszélyben a hon! alszol-e magyar?
Rád szemfedőt borit a balszerencse;
Te nem mozdulsz; dermedt e sziv, e kar!

S villám czikázik szivből-szivbe futva
És megmozdulnak a dermedt tagok.
Csodát tesz ime: a nagy Isten ujja,
Ki minket óv, ki el sohsem hagyott.
Lezug az égből a Szentlélekisten,
Péternek ujra mennydörög szava;
Szétjár, hogy gyujtson, hogy föllelkesitsen,
Futó tüzként, országszerint, tova!

Ébredj magyar! s a hősi nép hogy ébredt!
Hogy rázta meg hatalmas tagjait!
Atilla kardja uj csapásra fénylett,
Csaba vezette bús csapatjait.
S ő ottan állt a háboru tüzében
Dicsően, mint a hon védangyala.
A harczi tüz körülbogta szépen:
Ember legyőzni őt kevés vala.

De a magyarnak régi ellensége:
Ármány emelt orgyilkot ellene
És elbukott ádáz csapásán végre
Szegény hazánknak védő szelleme.
Mért nem tiport rá a kigyó fejére —
Kiontani e rut, fekete vért?
Nem tette meg! — Vér nem tapadt kezére:
S ő még nagyobb, ő még dicsőbb ezért!

Hogy a szabadság elhagyá e földet
S bitó fertőzteté meg örökét:
Irgalomért bejárta ő a földet,
Megmozgatá minden kicsiny rögét.
Vitorlaszárnyai a légbe vágnak,
Sebes hajója óceánt kavar,
Megrázza sarkait a nagy világnak:
Ébredjetek! Gyilkolják a magyart!

Hogy meg nem gyilkolák az Isten óvta.
— Örökkön örökké áldott legyen! —
És a magyar, hogy bünét ugy leróvta,
Im ujra él, uj földön és egen.
De hol van a próféta? Lángszekéren
Tova ragadta őt az Ur, igen!
Nincs, mégis él; alakja hófehéren
A látbatár ringó ölén pihen.

Nincsen nekünk, de mégis él örökre,
Mint éltető, teremtő gondolat.
Reá lehell a mozdulatlan rögre
És még a sirból is élet fakad.
Nevét folyóink egyre harsogtassák,
Azt sugja reggelnek az éjszaka.
Egyenlőség, testvériség, szabadság
Ő benne élnek s bennük él maga!

majd igy fog sikerülni a köznép provocálása. Ez a számitás azonban magához méltó szégyenletes kudarczot vallott, mert bebizonyult, hogy Debreczenben az utolsó utcza-gyerek lelkében is több hazafiság és tisztesség lakozik, mint azokban, a kik — mig felsőbb kegyek hulladékaira mindig készen tátják szájokat — a nemzeti kegyelet osztatlan nyilvánulásával szemben ily czudar semmibevevéssel demonstrálnak. Minek is szennyeznők be e lapok tiszta hasábjait azzal, hogy e silány rablelkek sülyedését nagyon is észrevesszük?! Rábizzuk őket a Kossuth ünnepélyes üdvözlésére készülő Hajdumegye közönségére, az bánjon el velök magasra törő érdemeik szerint. Ha most vasárnap nem volt is a zászló sehol, a jövő hétfőre, reméljük, hogy a rudja legalább előkerül.

Alkalmi beszéd*)

Irta: **Vértesi Arnold.**

Tisztelt közönség!

Az emberi sziv legnemesebb érzelmeinek a hála és kegyelet érzelmeinek hódolva gyültünk ma itt össze, hogy megünnepeljük kilenczvenedik születésnapját ama férfiunak, kinek neve a legfényesebbek egyike marad örök időkig a magyar nemzet történetében.

A hála adóját kell lerónunk, soha eléggé le nem róhatjuk, a szabadság lánglelkü apostola iránt, a kinek varázsszava századok mulasztását pótolta helyre s megteremtette 1848-ban Magyarország uj alkotmányát. A mélyen érzett, igaz és elevülhetetlen kegyeletnek kell kifejezést adnunk a kilenczven éves aggastyán iránt, ki hosszu, munkás életét hazája javának és dicsőségének szentelte.

Büszkén valljuk őt a magunkénak egyaránt mindnyájan, tartozzunk bármely politika zászlaja alá. — Sem a véleménynek különbsége, sem a távol idegen föld, a hol él, nem választhatja őt el sziveinktől.

Nemes jellemvonása az a magyar fajnak, hogy bármennyire is szakgassa szét pártok küzdelme, — a kegyelet soha sem vész ki a kebelből nagy férfiaink iránt s nem szokatlanok, nemzetünk életében ama magasztos pillanatok, midőn elnémult a pártember s minden magyar sziv együtt dobog. — Széchényi halála nagy, nemzeti gyász lett országszerte. — Nem bonczolgatták politikáját a multban, nem birálgatták törekvéseinek irányát, csak halhatatlan érdemeire emlékezett mindenki. Legyen a mai nap is nemzeti ünnep országszerte. Kossuth Lajos kilenczvenedik születésnapján áldjuk a gondviselést, mely őt nekünk adta!

Bölcs intézkedése az a gondviselésnek, hogy nagy idők nagy embereket szülnek s a feladatok nagyságával együtt növekszik a szellemi erő, mely hivatva van ama nagy feladatok megoldására. A hatalmas reform mozgalom, mely hazánkban e század harmadik évtizedében megindult, megtalálta hivatott vezéreit Széchényiben és Wesselényiben, kik tespedéséből fölrázták a nemzetet: aztán Deák Ferenczben, a ki tiszteletet szerzett a szabadelvü eszméknek, s végül Kossuth Lajosban, ki diadalra juttatta azokat.

Valjon ki sejtette volna kilenczven évvel ezelőtt, hogy Zemplénmegye egyik kis falujából tündöklő világosság fog szétáradni az egész világra s az egyszerü ügyvéd fia dicsőségtől környezett vezére lesz Európa akkor még legarisztokratikusabb nemzetének?!

Hihetetlennek látszott, hogy legyőzhesse az eléje tornyosuló akadályokat, minden lépése elhárithatatlannak vélt nehézségekbe ütközött pályája kezdetén, üldözte a hatalom, kaján szemekkel kisérte az irigység, lesben állt a csábitás, hogy anyagi előnyökkel csalogassa azt, kit szegénység terhe nyomott.

Előtte állt a példa, a szabadelvü eszmék renegátjainak hosszu sora, kik a hatalom szolgálatába szegődtek. Élhetett volna, mint ők fényes hivatalban, gondoktól menten, anyagi jóllétre segithette volna családját. Megkinálták vele. Metternich herczeg nem tukarkodott sem a szép szóval, sem a pénzzel, sem a hivatalos kitüntetésekkel.

S az abszolutizmus épülete még akkor oly erősen állt, hogy örökéletünek igérkezett. De Kossuth Lajos inkább választotta a szegénységet, mintsem feladja meggyőződését. — Megvesztegethetlen maradt egész életén át, sohasem hajhászván anyagi érdekeket, soha el nem hagyva a szabadság zászlóját, melynek hüségére mint ifju fölesküdött!

Lelkesedéssel teljes liberális eszméktől pezsgő korszak volt az, melyben Kossuth mint ifju fellépett. Rajongó fiatal szivekben lázasan lüktetett a tettvágy. Az aléltságából fölébredt nemzet mintegy uj életre támadt s még káprázó szemekkel keresett uj czélokat, tágasabb, szabadabb tért a mozgásra. Lenyügöző békóiból szabadulni, sülyedéséből kiemelkedni vágyott.

De az eszmék, a törekvések nem öltöttek még határozott alakot, csak határozatlanul forrongtak a hazafiak szivében és elméjében.

A szabadelvü vágyak s a hazafias lelkesedés e forrongó korszaka megmagyarázza azt a varázshatalmat, melyet Kossuth szava és tolla a kedélyekre gyakorolt. Mert bizonyára ékesszólásának elragadó hatalma s irói tollának ragyogó bübája mind hiába lett volna, ha az eszmék, melyeknek hangot adott, a törekvések, melyeket hangoztatott nem csiráztak volna már meg a nemzet szivében. Kossuth ajkán az egész magyar nemzet szólalt meg!

Midőn a »Pesti Hirlap« megindult, a hirlapirodalom Magyarországon még bölcsőkorát élte. — A censura járma alatt nyögve, a nagy közönség részéről hidegen fogadtatva, minden befolyás nélkül a közéletre, csak nyomoruságosan tengődött az az egy-két lap. — A Kossuth által szerkesztett »Hirlap« egyszerre meghóditotta a közvéleményt. — A három évi fogságból imént kiszabadult férfi, megtörhetetlen lelkiereje győzedelmeskedett minden nehézségen.

»Tudtam, hogy a pálya nehéz — irta ő maga — tudtam, hogy göröngygyel és tövisekkel telt; — tudtam, hogy ezer kicsinded érdekek roppant szörnyetege álland utamba és érzém, hogy erőm gyönge; de hoztam magammal hajthatatlan szilárd szüz akaratot, hoztam a meggyőződés lángmelegét, a honszeret szent ihletését és az ezer vész, ezer viszontagság között soha meg nem rezzent férfi kebelnek vas türelmét.«

Mint a pálma még nő a suly alatt, az ártatlanul szenvedett fogság csak megszilárditotta Kossuth Lajos lelkierejét; a börtön magánya elmélkedésre tanitotta s mint kész iró került ki onnan, csodálatra ragadva mindenkit — ismereteinek gazdasága épen ugy, mint irályának elragadó szépsége és meggyőző ereje által.

Az ő vezérczikkei mintaképei maradnak mindenkor a zsournalisztikának. Hatásuk óriási volt. A merre csak olvasták, lángra gyultak a szivek s mindegyre magasabb hullámokat vert a reform-mozgalom, mely gyökeres szabad szellemü javitásokat sürgetett az elposványosodott közélet minden terén, s hangos szóval követelte Magyarország elnyomott jogainak helyreállitását.

Megdöbbenve látta a modern kor követelései vel megbarátkozni nem tudó konzervativ tábor a növekedő áramlatot. Megdöbbent a bécsi kormány is, mely félt, hogy kisiklik kezei közül a félig osztrák tartománynyá lealázott Magyarország. De hiába csavarták ki Kossuth kezéből az irótollat, — hiába tolta ki a »Pesti Hirlap« szerkesztőségéből az ármány, a harczot a szabadság ügyéért szavának varázshatalmával folytatta tovább Kossuth.

Pestmegye gyülés termében hangzottak el a magyar ékesszólásnak ama remekei, — melyek viharos lelkesedésére ragadták hallgatóit. Népszerüsége, mely ellen hiába szállt sikra maga Széchenyi István, óriási mértékben nőtt pár év alatt s az 1847-iki országgyülésen már mint a szabadelvü-párt*) vezére jelent meg, háta mögött a nemzet nagy többségével, mely nem érte be többé apró sérelmek behegesztésével, hanem alkotmányának, közszabadságának uj alapokra fektetését sürgette.

Mint valami álom, ugy tünnek fel nekünk azon mozgalmas idők. A vén Metternich gunyos mosolygással nézte a lázas mozgalmat, melynek jelentősége az ő szemeiben alig volt egyéb, mint egy hangyaboly nyüzsgése. Pedig már nyugot felől a forradalom szele fujdogált. És ebben a viharban, mely váratlanul lepte meg Európát, az 1848-iki márczius napok alatt, csak a magyar nemzet alkotmányának ujra alakulása ment végbe, egyetlenegy csepp vér nélkül!

A mi azután következett, az a megtámadott nemzet öndvédelmi harcza volt. Dicső, hősies harcz. De a márczius napok örömmámorában még senki sem látta a bekövetkező események sötét árnyékát. Kossuth legnagyobb ellentéte Széchenyi is meghajlott Kossuth bátorsága és lángszelleme előtt. — A miket ő csak hosszu, faradságos küzdelmek után a messze jövőben remélt hogy elérhet, a nagy reformok egyszerre el lettek érve: a jobbágyság felszabaditása, a törvény előtti egyenlőség, a sajtó szabadság, a népképviselet, s állami létünk biztositéka: a független felelős miniszterium. Mindazok a vivmányok, melyeken alapul alkotmányos életünk ma is.

Soha el nem felejthetjük: ennek az alkotmányos életnek Kossuth Lajos rakta le első alapjait 1848-ban. — Létre jött volna-e az nélküle is? — nagy kérdés, melyre soha sem fog feleletet adni az idő. A nemzetek életében ép ugy, mint az egyes emberekében előfordulnak oly pillanatok, melyeket ha a habozó óvatosság egyszer használatlanul elmulni hagy, soha többé vissza nem térnek.

A bátorság is ép ugy a politikai erények közé tartozik, mikor annak ideje van, mint a bölcs óvatosság. — Ha a márczius napok lelkesedése alatt a Kossuth által vezetett országgyülés szét nem töri a jobbágyság bilincseit, ha be nem fogadja az alkotmány sánczaiba az egész népet s azáltal föl nem tüzeli hazája védelmére, egy perczig sem lettünk volna képesek ellentállani az idegen támadásnak, s szabadságharczunk, melyet megbámult a világ, csufos kudarczczal végződött volna már kezdetén.

Hogy félmilliónyi kiváltságos népből számos millióra rugó egységes nemzetté lett a magyar, abban a főérdem Kossuth Lajosé. Az ő lángszava ragadta magával a karokat és rendeket s a lelkesedés szent tüzében egy pillanat alatt elhamvadt a régi kiváltságos Magyarország, hogy egy uj, erős, megifjodott Magyarország lépjen helyébe, melynek minden szülötte egyenlő jogokkal biró polgára e hazának.

Igy találta már megerősödve nemzetünket a vihar 1848-ban. — S midőn fölbujtogatva ellenünk zudultak a hazánk földjén lakó idegen fajok s fegyverrel támadott reánk, hogy visszavegye szentesitett törvényeinket a reakczió, ha gyáván, meghunyászkodva nem hagytuk eltiporni magunkat s férfiasan védtük jogainkat, kit illetne ebben is a főérdem, ha nem Kossuth Lajost!? Az ő lángszava lelkesitette a magyar nemzetet hazája védelmére s az ő éjt, napot egybetevő lázas buzgalmának köszönhető, hogy Jelasics horvátjai ellentállás nélkül nem sétáltak be a fővárosba s nem verték szét a magyar országgyülést.

Több mint négy évtized mult el azóta, hogy szabadságharczunk diadalmas napjai, — azután gyászos vége lefolytak. A nemzet kibékült fejedelmével s huszonöt év óta a legalkotmányosabb királyt tiszteli benne, kinek áldást kiván fölszentelt fejére minden magyar ember. De e hódoló tiszteletet minden magyar össze tudja egyeztetni a nemzeti hagyományok iránti kegyelettel, s a nagy férfiak iránt tartozó hálával. Elsülyed az a nemzet, mely nem ismeri a hálát, s nincs annak jövője!

Ma, midőn Kossuth Lajos kilenczvenedik születés napjának ünnepén fölelevenül előttünk az 1848-iki dicső napok emlékezete, melyek egy uj korszak kezdetét jelzik Magyarország történetében, csak hálával gondolhatunk a nagy férfiakra, kik akkor a nemzet élén álltak. Batthyányi Lajos s a többiek már régóta a sirban porladoznak; csak egy él még közülök, a legnagyobb: Kossuth Lajos! Miért várjunk a kegyelet és hála kifejezésével addig, mig reá is sirhalom borul? Adjuk meg azt még az élőnek. Hadd tudja meg, hogy ez a nemzet nem felejti el őt soha. Hadd tudja meg, hogy sem az idő, sem a távolság ki nem törüli őt sziveinkből.

Érdemeit megőrzik a történet évlapjai örök időkre. Azokat a mi elismerésünk nem teszi nagyobbakká, a kicsinylés nem szállithatja le. Az ő nagy, históriai alakján nem változtathat a kortársak nézete, fölül emelkedik az minden pártpolitikán. Nekünk nincs mit hozzá adnunk az ő dicsőségéhez. S midőn ma, kilenczvenedik születésnapján üdvözöljük a szabadság agg bajnokát, csak szivünk sugallatát követjük!

Szentül hiszem, hogy a mit a mi szivünk sugall, milliók szive sugallja azt ma e hazában. Milliók fohásza emelkedik ma az éghez Kossuth Lajos hosszu életéért. Szálljon áldás ősz fejére s lássa meg azt, a mi egész életének vágya volt: lássa virulni szeretett nemzetét!!!

*) Felolvastatott a Kossuth-ünnepélyen. Közlése térszüke miatt késett. Szerk.

*) Mely azonban nem tévesztendő össze a mai »szabadelvü« párttal. Szerk.

Budapest polgárai Kossuthhoz.

A főváros polgárai a következő üdvözlő iratot intézték Kossuthhoz:

Hazánk legnagyobb fia!

Születésed 90-ik évfordulóján fogadd hódolatát Budapest alulirott tizennégyezer polgárának, kik szabadon, önkényt, csupán sziveik sugallatát követve küldik Hozzád üdvözlésüket.

Tudjuk, fájdalommal érezzük, hogy ezen az emlékezetes napon az öröm és a bánat nem egyenlően oszlik el Közötted és közöttünk. — Tied majdnem egy egész század sulyos terhe, mienk az öröm, hogy a gondviselés megtartott Téged számunkra. Pedig milyen szivesen vállalnók el összes bánatodat, hogy megosszuk Veled a mi örömünket.

Ma, midőn születésed napját ünnepeljük: szivünk egész melegével, lelkünk minden gondolatával, hálánk legmélyebb érzetével szállunk Hozzád dicső aggastyán, hazánk büszkesége! Hisz jól tudjuk, szivünkbe van vésve, mit tettél nemzetünkért, mit köszönhet Neked fővárosunk.

Te törted össze a rendi alkotmány bilincseit s ez által Te nyitottad meg a munkás polgárság haladásának s fejlődésének sorompóját.

Te tetted a nemzet törvényhozásának, az ország igazgatásának székhelyévé s ezzel együtt hazánk központjavá Budapestet.

Te voltál fővárosunknak legelső népképviselője.

Pest falai közül hirdette ihletett ajkad a honszerelem igéit. Itt hangzott velőtrázó kiáltásod, midőn hazánk veszélybe sodortatott. Itt szórtak virágokat utadba, midőn fegyvereinket diadalra vezetted.

Ezer emlék, számos alkotás köt téged a fővároshoz s fővárosunkat hozzád.

Alkotásaid nyomában — a változott viszonyok daczára is — pezsgő élet kelt s az általad elültetett mag diszlő virágokat, hasznos gyümölcsöket termett.

Kossuth gyermekkorából.

Kossuth Lajos tegnap ülte meg születésének 90-ik évfordulóját. — Kevés embernek jutott osztályrészül ily életkor, áldjuk is az isteni gondviselést, melynek véghetetlen kegyelme meghagyta nekünk hazai történelmünk e kimagasló alakját, kinek lángszelleme és hatalmas tettereje felrázta tespedéséből az egész hazát és nemzeti életünk ujjá születését létesitette.

Ezen 90-ik születésnap ünneplése feleleveniti elmémben a szabadságharcz idejében hallott epizódot Kossuth életéből, és helyén találom ezt ez alkalommal közhirré tenni.

Kossuth Lajos édesanyja tyrlingi Wéber Sarolta gyermekei mind zsenge korukban haltak el és fitestvérei közül csak Lajos maradt életben. Elképzelhető tehát, hogy az anyai szeretet minden hurjával csüngött a kis Lajos életén és egész lényét és boldogságát csak is ennek jólétében találta.

Történt pedig, hogy Lajos beteg lett és minden gondozás, minden orvosi segély nem segitett. A gyermek mindinkább fonyadt, sorvadt és senki sem tudta mi baja, mivel gyógyitsa.

Élt pedig Kossuthék szomszédságában egy ősz öreg zsidó, kinek boltjában vásárolt Kossuthné mindent és a vén Náthánnal gyakran beszélgetésbe eredt. — Egy ily alkalommal kérdezte Náthán Kossuthnétól, hogy mi nyomja lelkületét, — miért oly véghetetlen szomoru? Kossuthné elpanaszolta néki, hogy egyetlen drága fia beteg és nincsen segitség!

Dehogy nincsen. Istennél mindig van segitség! — mondá Náthán. — Rég óta figyelem én a tekintetes asszony jótékony istenfélő viseletét, — jól látom én, hogy ön előtt a zsidó is éppoly ember mint más; megfigyeltem mennyi jót tett ön zsidó családokkal és mily nagy jósággal viseltetik minden szenvedő iránt vallás és osztály különbség nélkül. A talmudban pedig meg van irva, hogy a »világ más népeinek igazai szintén részesülnek az örökkévaló életben.« Ha tehát a tekintetes asszony nem resteli és vallásával nem ellenkezik: menjen el a szandeczi balsemhez (csoda rabbi), az megáldja fiát, és ha e világon a gyermek baján segiteni lehet: ugy segitve lesz. A rabbi sohasem beszélt még idegen vallásuval; de én unoka testvére vagyok, talmudi és vallási ügyekben levelezésben állunk egymással, biztosithatom tehát, hogy elfogadja önt és fiát megáldja, miután én az önnek átadandó ajánlólevelemben önnek életmódját előtte ecsetelni és érdemeit kiemelni fogom.

Mire nem képes egy szerető édes anya! Kossuthné már másnap utrakelt a kis Lajossal Szendecz felé a csodarabbihoz.

Megérkezve, szorongó szivvel közeledett a rabbi lakásához, hol kaftános alakok csodálkozva kérdezték, mit keres itt, mi járatban van, talán eltévedt stb.

Kossuthné elővette az öreg Náthán levelét, melynek czimzetéről és pecsétjéről azonnal felismerték, hogy ezt egy zsidótudós irta, kit hirnevéről ismertek. — Felkérték tehát, hogy várakozzék, mig a rabbinak átadhatják a levelet és válaszát meghozzák. Jó ideig várakozott Kossuthné az udvar közepén, mig végre megjött a válasz, hogy mai napon nem fogad többé a rabbi: jelentkezzék holnap délelőtt 10 órakor.

Másnap pont 10 órakor eljött Kossuthné gyermekével a rabbi előszobájába, honnét azonnal beengedték egy másik szobába. — A szoba közepén ült, nagy könyvek által, mintegy körülsánczolva a rabbi, taliszba (ima lepel) burkolva és ugy látszik egészen magába térve, mit sem figyelve arra, hogy a külvilágban mi történik.

Egy jobb kinézésü kaftános ember lábujjhegyen közeledett a rabbihoz és háromszoros meghajlás után halkan mondott neki valamit, mire a rabbi megrázkódott, és rövid imát mondott. — Ezután a katfános emberhez fordult és utasitá, hogy az idegen vallássu asszonytól tudakolja nevét, mert ő maga közvetlen nem beszélhet vele, és az egész közlekedés ez uton folyt le.

Kossuthnétól megtudta nevét, ismét hajlongva közeledett a rabbihoz és referálta neki: Kossuth Sarolta. — A rabbi ismét beburkolta magát a talisszal és rövid idő mulva székéről felemelkedve kijelenté, hogy a beteg fiu a szoba közepére jöhet. — A kis sorvadt gyermek félelemtől remegve vánszorgott a szoba közepére, hová a csodarabbi eléje ment. — Itt megállt a rabbi, és most feltünt szokatlan magas alakja, — feltünően szellemes, majdnem csodás arcza hosszu gondozott szakállal. — Tekintetét jó ideig az ég felé forditotta, mintegy olvasni látszott az ég boltozaton, — s kezeit a kis Kossuth Lajos fölé terjesztve, látnoki kifejezéssel mondá Dávid zsoltára, (60. zs. 6 vers) szavait: Noszató lijreachó nész l'hisznoszész mipné koset szeló! a mi magyarul annyit tesz: És adtál zászlóthiveidnek, hogy felkelhessenek az igazságért, széló!

»A fiu elmehet, az isten áldása vele lesz és élni fog« mondá a csodarabbi, mire Kossuthné haza ment fiával.

*

A csodarabbi áldása beteljesedett, Kossuth Lajos zászló vivője lett nemzetének és ama nagy korszakból, melyben hazánk másodszor született, kevesen vannak, kik 90-ik születési évfordulójukat ily szellemi épségben ünnepelhetik.

Igaza volt a csodarabbinak: Kossuth életben maradt és élni fog nemzetének történelmében örökké!

És mert érezzük, hogy a magvető Te voltál, mi, Budapest polgárai, e szépen nyiló virágokat fonjuk e napon koszoruba s övezzük vele homlokodat.

Mérhetetlen tiszteletünk, gyermeki szeretetünk, legbensőbb hálánk ereje könnyitse meg az óriási terhet, melyet kilencz évtized minden nehéz küzdelme, minden küzdelmének sok keserve reá rakott oly sok bánat alatt görnyedő vállaidra.

Deritse fel életed bus alkonyát a tudat, hogy nem hiába éltél, nem hiába munkálkodtál. Mert üdvözletünk nem megemlékezés csupán, hanem egyuttal ünnepélyes szent fogadás, — hogy el nem hagyjuk nyomdokaidat, hogy szerény körünkben igyekezünk folytatni a Te magasztos munkádat: hazánkat oly függetlenné, szabaddá és boldoggá, Budapestet pedig oly hatalmassá és nagygyá tenni, miként azt Te óhajtod.

Kimérte a gondviselés az ember földi pályáját s Te e napon annak egy távoli határkövéig jutottál el, a hová csak ritka halandó érhet. De a mi szerető szivünk azt sugja, ajkunk azt hirdeti, hogy Te soha sem éred el a közönséges emberekre szabott utolsó határkövet. — Téged halhatatlanná tesz csodás honszerelmed, elveid tündöklő tisztasága, jellemed szeplőtelensége, irányod következetessége, bámulatos munkásságod, bölcs előrelátásod és hazánk fővárosunk javára szolgáló számos alkotások.

De halhatatlan a magyar nemzet s Budapest polgárságának szivében is az iránt érzett legigazabb, legbensőbb szeretet és legforróbb hála.

Támadjon fel e két halhatatlanság összetalálkozásából az örökélet kiapadhatlan forrása, melyből rád öröm fakadjon s a mely szabadságot, dicsőséget, nagyságot, — jólétet árasszon a magyar hazára s annak szivére Budapestre!

Atyánk!

Minden tiszteletüket, minden szeretetüket, leghőbb áldásukat küldik hozzád

Budapest polgárai

Budapest, 1892 szeptember hó 19-én.

(Következik 14976 aláirás.)

Ujdonságok.

* **Képviselői beszámoló.** H.-Hadház, szept. 19. A h.-nánási választó kerület képviselője, Kováts József e hó 18-án d. e. tartotta beszámoló beszédét Hadházon. A népszerü képviselő fogadtatása a lehető legszivélyesebb volt. Elökerültek az emlékbe eltett választási zászlók s azok alatt vonult ki s kisérte be szeretett képviselőjét a polgárság. — A beszámolóban a függ. és 48-as párt álláspontjáról ismertette és kritizálta a szeretett képviselő ur az országgyülés működését részletesen s mindenre kiterjeszkedőleg. A megérdemlett figyelemmel és tetszéssel fogadott beszéd után egyik polgártársunk adott kifejezést annak a ragaszkodásnak, melyet derék képviselőnk nemcsak magatartásával, hanem képviselői kötelességének lelkiismeretes teljesitésével a legnagyobb mértékben kiérdemelt. Délben igen népes bankett volt a képviselő ur tiszteletére, melyen egyszersmind a népszabadság ösz apostolának 90-ik születése napját is ünnepelte Hadház polgársága. A nagy magyar életét s tetteit hosszabb, mély hatást keltő beszédben ismertette képviselőnk. Voltak alkalmi szavalatok s hazafias dalok. Megemlitem még, hogy városunk is leróttа a hála szeretet és tisztelet adóját a legnagyobb élő magyar, Kossuth Lajossal szemben. A mai napon csupán e végett összehivott képviseleti közgyülés elhatározta, hogy 90-dik születés napja alkalmából üdvözli a nagy hazafit s 100 frt alapitványt tesz »Kossuth-alap« czimen, melynek kamataiból évenként — mindenkor Kossuth L. születése napján — a helybeli népiskola felsőbb osztályai növendékei között a magyar történelem kimagasló alakjainak életét s tetteit ismertető, honszeretetre lelkesitő népies történelmi müvek osztassanak ki. Egyik képviselő inditványára gyüjtés indittatott az alapitványi összeg előállitására s egy negyed óra alatt 120 frt gyült a jelenlevő képviselők s érdeklődők között. A gyüjtés folytatására bizottság küldetett ki s a legnagyobb valószinüséggel 200 frt össze fog jönni a jelzett czélra. Ez lesz városunkban Kossuth nevének és dicsőségének örök emlékoszlopa. (r. l.)

* **Kossuthról a főherczegi mü.** Az eredetileg Rudolf trónörökös védnöksége alatt megindult s most Stefánia főherczegnő, a trónörökös özvegye védnöksége alatt szerkesztett, »Az osztrák-magyar-monarchia irásban és képben« c. nagy munka legujabban megjelent füzete a következőképen emlékezik meg Kossuth Lajosról: »Kossuth az egykori Magyarországnak egyik legelső embere, egy időben a nemzet vezére, a ki nemcsak mint magyar szónok a legnagyobb, de az egykori európai szónokok bármelyikével is versenyez képzeletének és felindulásának elragadó hevével, mesteri, szinte elbüvölő előadásával. Több beszéde korszakalkotó s forma tekintetében is a legszebbek közé tartozik, melyeket valaha nagy államférfiak válságos körülmények között elmondottak. Kossuth egyszersmind a magyar politikai hirlapirodalom valódi atyja. Föllépése előtt már hatvan év óta szerkesztettek hirlapokat, de ezek alig voltak egyebek, mint ujdonságok gyüjteményei. E tekintetben csak a »Jelenkor« (1830—1848) mutat némi haladást. Kossuthnak az 1841-ben meginditott »Pesti Hirlap«-ja volt az első magyar közlöny, a mely az akkori ellenzék politikai meggyőződését tolmácsolta nyiltan és szabadon, nem bánva, ha akár a kormány, akár az aristokratia, akár a főpapság érdeke ütközik is össze a reformeszmék hirdetésével s azoknak rohamos valósitásával, ezért hatása rendkivüli volt« . . .

* **Kossuth-ünnep Kabán.** Kabáról vettük szept. 19-iki kelettel a következő sorokat: Mint szabad hazának polgáraihoz illik, a tegnapi napon, azaz szept. 18-án Kaba város lakossága is pártkülönbség nélkül megünnepelte nagy hazánkfia Kossuth Lajos születésnapjának 90-ik évfordulóját. Az ünnepélyt a város főbirája Hegedüs Sándor és Kiss Károly főjegyző rendezték, egyetértve a daltársulat és az önkéntes tüzoltó egylet elnökeivel és bizottsági tagjaival. Az ünnepély következőleg ment végbe: Vasárnap reggel a városházára és a két olvasó egylet épületeire hatalmas nemzeti szinü lobogók tüzettek ki. Hat órakor a tüzoltó testület saját zenekarának zengedezése mellett diszmenetet rendezett a város főutczáján. — A tulajdonképeni ünnepély d. u. 4 órakor vette kezdetét. Az emeletes városház előtti nagy térségen azaz a piaczon mintegy 2000 főnyi ember összegyülvén, továbbá a függetlenségi párti népkör tagjai, valamint 1000 főnyi iskolás gyermek saját zászlói alatt felvonulván, a daltársulat tagjai a városház emeletén levő nagy diszteremben a nép által teljesen láthatólag helyezkedtek el s Tóth János kántor vezetése mellett először is a Hymnuszt énekelték el. — Ezután a városház előtt kitett emelvényre Ritókh István tanitó lépett fel s hazafias érzelemmel és szónoki hévvel mindenki által érthető becses alkalmi beszédet tartott. Beszédében előadta, hogy az ünnepelt nagy férfiu, kinek a gondviselés egy nemzetre és egy hazára nézve becses életét ily hosszu időre kinyujtotta, valóban és méltán megérdemli minden igaz magyar honpolgárnak tiszteletét és hálaját, mert ha ő bátor fellépésével és lánglelkü szónoklatával másfélszázados tespedéséből — melybe a Rákóczi-féle szabadságharcz után sülyedt volt a nemzet — öntudatra nem ébreszti, az állampolgárok egyenlő jogaiért és kötelességéért szóval és tettel oly kitartóan nem küzd, ma nincs szabad magyar hazában, szabad magyar nemzet és független magyar polgár. A mély csendben hallgatott s elismeréssel fogadott beszédet az ünnepelt nagy hazafi szünni alig akaró éljenzése követte, melynek csilapodtával Hegedüs Sándor községi főbiró azon inditványnyal lépett a népgyülés elébe, vajjon óhajtja e az ünneplő közönség Kossuth Lajos nagy hazánkfiát Kaba város diszpolgárának megválasztani. Alig hangzott el az inditvány, Kossuth Lajos nagy hazánkfia Kaba város diszpolgárává egyhangulag óriási lelkesedéssel kikiáltatott. — Erre a dalkör az »Élj őseink hazája« czimü hazafias dalt adta elő. Ennek elhangoztával Dulházy Kálmán tanitó a »Kossuth bucsuja a haza határán« czimü verset szavalta el. Ezt szintén mély csendben s elismeréssel hallgatta a közönség. Ekkor már oly általánossá lett a lelkesedés, hogy a Szózatot és Kossuth többrendbeli nótáját a dalkörrel együtt énekelte a gyülekezet minden tagja. — Berekesztette az ünnepélyt a tüzoltó zenekar játéka mellett a helyszinen rendezett tánczmulatság. A tágas piaczi térségen legalább is 400 pár idősebb, ifjabb ember járta vig kedvvel a magyar csárdást. — A kissé borongós idő nagyon kedvezett az ünnepélynek, mert árnyékot ontott az ünneplő közönségre, mely 6 óra után kezdett szélyel oszladozni, mig egyes testületek nagyhazánkfia tiszteletére másnap reggelig kiterjesztették a mulatságot. Az egész ünnepély alatt a legszebb rend vala észlelhető a közönség között, mely annyival inkább dicséretére válik népünknek, mivel egyetlen csendőr sem volt jelen sem az ünnepélynél, sem a községben.

* **Bihar-Udvari** község — mint lapunknak irják — fényesen ünnepelte meg Kossuth Lajos 90-ik születésnapját, a mennyiben a képviselőtestület vasárnapi közgyülésén nagy hazánkfiát egyhangu lelkesedéssel a község diszpolgárává választotta. A husz képviselő által beadott inditványt, azok nevében és megbizásából, Dr. Tomm Béla körorvos indokolta meg lelkes, szép beszédben. E beszéd egész terjedelmében jegyzőkönyvbe lett igtatva s a jegyzőkönyv ki lesz nyomatva és szétosztatik a polgárság közt. A diszokmány elkészittetése iránt azonnal intézkedés történt. Községünk valódi örömünnepet ült vasárnap. Az utczákon zászlók hirdették a nap jelentőségét. Este társas vacsora volt, hol felolvasások és pohárköszöntők emelték a hangulatot.

* **Kossuth és az állami hivatalok.** Mint tegnapi tudósitásunkban emlitettük, Kossuth 90-ik születés-napján az állami hivatalok épületein és Hajduvármegye székházán kivül minden épület fel volt lobogózva. Igazat kell adnunk azon felfogásnak, mely a vármegyei székház fel nem lobogózásában a közigazgatás államositásának előjelét látja. Azt azonban nem tudjuk megérteni, hogy az államositott és az államositandó hivatalok miért ne ünnepelhetnék Kossuthot, a modern magyar állam megteremtőjét? Lám, az állami főreáliskola tanári kara nem ugy gondolkozik, mint azok, a kik a magyar államot és magyar nemzetet ellentétes tényezőknek tartják s azt hiszik, hogy midőn a magyar nemzet ünnepel, akkor a magyar állam nem ünnepelhet. A főreáliskolában ugyanis vasárnap d. e. Kossuth-ünnepet rendeztek s egyik tanár, a ki állami fizetést huz, tehát szintén államhivatalnoknak tekintendő, lelkes beszédben dicsőitette Kossuthot. Két tanuló hazafias költeményeket szaval, egy pedig Kossuth működését ismertette s az ünnepélyt magának az állami főreáliskola igazgatójának Kossuthot dicsőitő beszéde zárta be. Hát már most a vármegye, mely még nincs is államositva s reméljük, hogy nem is lesz, miért — fél annyira a Kossuth nevétől, mindőn az állami főreáliskola tanárai azt tanitják az ifjuságnak, — hogy Kossuthot nem tisztelni szégyenletes és hazafiatlan dolog!?

* **Hirek a városházáról.** A városházán ma d. u. jog- és pénzügyi bizottsági ülés lesz, melyen megkezdik a jövő évi költségvetés tárgyalását, holnap pedig rendkivüli tanácsülés lesz, melyen előkészitike hó 29-én tartandó közgyülést. A csütörtöki ülésén folytatni fogja a tanács Zsigmondy mérnökkel való egyezkedését, melynek eredménye az ártézikut furatásának abbanhagyása vagy tovább folytatása leend.

* **H.-Nánáson** a vasárnapra tervezett Kossuth-ünnepet a nagy vihar és eső miatt mely a debr. népünnepet is megzavarta, elhajasztották a jövő vasárnapra. Ekkor tartják meg az ünnepi felolvasást, szavalatokat, általában az egész ünnepély nyilvános részét. A bankettet azonban mar tegnapelőtt megtartották a nagy vendéglőben s a város fel volt lobogózva.

* **A kereskedelmi akadémia ifjusága** szombaton d. u. tartotta önképzőköre megnyitását, mely Kossuth ünnepély-szerü volt ez alkalommal. A megnyitó beszédet Dr. Szántó Sámuel tanárelnök tartotta, munkásságra buzditva az ifjuságot. Lengyel Sándor az általa irt Kossuth életrajzat olvasta fel, Klimó Aurel Revi Nandor »Kossuth csillaga« cz. költeményét, Komjáthy István Petőfi »A nemzethez« cz. költeményét szavalta hatással. Az ifjuságt dalegylet az ünnepély megnyitása és bezártakor a »szózatot« énekelte el igen szépen.

* **Iskolaszéki ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében 1892-ik évi szept. hó 21-ik napján d. u. 3 órakor iskolaszéki ülés tartatik. Targy: folyó ügyek.

* **»Kapitány ur kitöltöttem időmet . . .«** Nagy a sürgés-forgás a kaszárnyákban. A tágas udvaron nem exerczíroznak a katonák, tiszt csak ritkán téved az udvarra és ha ott van, nem lármázik, nem pöröl, jóleső örömmel nézi a bucsuzását a legényeknek, a kik most töltötték ki a három évig tartó katonai szolgálatukat. Előkerülnek a beporosodott czivilruhák a magazinokból, a borjuszáju ingek, magas sarku, ránczos csizmák és az obsitosok tisztogatják, próbálgatják a rég levetett ruhadarabokat. Megy haza mindenik, szétszórodnak a legények az egész országban, ki erre megy, ki arra, hogy ne találkozzék többé pajtásával, csak akkor, ha, mint megszakállasodott rezervisták fegyvergyakorlatra vonulnak be. És ha kiértek a kaszárnya tágas kapuján az utczára, összefogódzkozik kettő-három és elénekli, hogy:

Kapitány ur, kitöltöttem időmet,
Szabadságra ereszszen el engemet!
Kitöltöttem három évet, hat napot,
Kapitány ur, szalutálni nem fogok!

Ilyen vig nótázással vonulnak végig a városon a vasuti pályaházba. A régiek helyett jönnek ujak, akikből rövid idő alatt szintén olyan jó katonák lesznek, mint ezek voltak. A rekruták szintén dalolva érkeznek be, azt állitván nótáikban, hogy gyöngy élet a katona-élet!

* **Kinevezés.** Kola László végzett debreczeni joghallgató, a debreczeni kir. itélő-tábla kerületébe segély-dijas joggyakornokká nevezetett ki.

* **A Zion-egylet**, — melynek tagjai szintén részt vettek a vasárnapi kivonulásban, tévedésből kimaradt a felsorolt egyletek névsorából. Készséggel pótoljuk tegnapi tudósitásunknak ezen hiányát.

Legujabb.

Az igazság diadala.

Tafler Ignácznak — a »Debreczen« elleni sajtóperét, melyben a debreczeni esküdtszék lapunk dolgozó-társát Benedek Jánost fényesen fölmentette — az érdemes magánvádló semmiségi panasza folytán ma délelőtti ülésében vette a kir. curia sajtó-tanácsa tárgyalás alá. — A curia Tafler ur semmiségi panaszát — mint bennünket táviratilag értesitenek — Dr. Székely Ferencz előadása alapján minden pontjában elvetette. Magyarország legmagasabb birósága igy erősitette meg a debreczeni független polgárság lelkiismeretének igazságos itéletét!

A kolera Ausztriában.

Immár kétségtelen, hogy közeli szomszédunkban Ausztriában is kitört a kolera. Podgorczeból jelentették a gyanus esetet, mely alapos szakértői vizsgálat után kolerának bizonyult.

Bécs, szept. 18. Mivel az eddigi beérkezett jelentések a kolerának Podgorzeban való fellépését ha éppen nem is bizonyosnak, de mégis valószinünek jelezik, Galiczia helytartóját táviratilag utasitották: 1. Küldjön ki táviratilag hivatalnokot Podgorzéba, hogy ama házcsoportokból, a melyekben a gyanus betegségek előfordultak, az összes lakóikat a legszigorubb egészségügyi elővigyázati rendszabályok mellett kiszállásolják; 2. intézkedjék, hogy Podgorze és Krakóba ugy Kelet, mint Nyugot felől érkező utasok és podgyászuk orvosi megvizsgáltatásnak vettessenek alá és fertőzött podgyászszal biró utasok visszautasittassanak, a podgyász pedig a krakói fertőtlenitő intézetnek adassék át; 3. tegyen előkészületeket az iránt, hogy alkalomadtán az utasok és podgyászaik orvosi megvizsgáltatása a saybusi állomason eszközölhető legyen; 4. tegyen előkészületeket, hogy hasonló eljárás egy Krakó-Podgoriczából keletre megfelelő állomason Galiczia és Bukovina keleti kerületeinek oltalmára életbeléptethető legyen. Azonkivül Szilézia tartományi elnöke táviratilag utasittatott, hogy az utasok és podgyászuk orvosilag megvizsgáltassanak és a podgyászok Deditz és Dielitz állomásokon fertőtlenittessenek, valamint, hogy az orvosi vizsgálat Oderbergben a Galicziából érkező utasokra nézve is alkalmaztassék.

Bécs, szept. 19. Weichselbaum tanár távirati jelentése szerint Krakó-Podgorziban megállapitották az ázsiai kolera fellépését. Az első haláleset szeptember 9-én fordult elő. Azóta még három haláleset történt.

Irodalom és müvészet.

Megrendelési iv Vértesi Gyulának »Sebek« czimü elbeszélés kötetére. »Sebek« czimmel 15 sürün nyomott iven egy kötet elbeszélésem hagyta el a sajtót, amelyet az olvasó közönség szives figyelmébe ajánlva, egyszerüen azt jegyzem meg, hogy ebben a kötetben is mint eddig megjelent, s ugy a sajtó mint a közönség részéről nem közönséges érdeklődéssel kisért dolgozataimban, az igazi életet próbálom festeni, őszintén és tiszta realizmussal. Sebekről szól a könyv, melyeket az életharczokban kapnak és adnak az emberek, láthatatlan sebekről, melyek nem vérzenek, de mégis legjobbau fájnak. Nem érthetetlenül filozofáló alakokat, s tüneményszerüen regényes és egyszersmint hihetetlenül szőtt meséket talál e kötetben az olvasó, hanem igazi embereket, emberi hibákkal, emberi erényekkel, akik nem csattanós pointeok, de szivük, szenvedelyük hamisitatlan sugallata szerint cselekesznek. — Szóval emberi küzdelmeknek hü és igaz leirását óhajtottam nyujtani. Hogy czélom sikerült-e vagy sem, azt mások feladata elbirálni, én csak azt tudom és érzem, hogy helyes uton járok, mikor tollammal a nemes értelemben vett realizmust szolgálom. Nem elbizakodottság mondatja ezt vélem, de az irodalmi működésemet figyelemmel kisérő sajtónak eddigi elismerése, melynek bizonyára csak kisebb része — illetett engem az irót s a másik nagyobbik része azt az irodalmi irányt illette, melyet követek. És végezetül még egyet jegyzek meg, azt, hogy ebben az uj kötetemben is a magyar társadalmi életnek, s a magyar középosztály alakjainak rajzát fogja találni az olvasó, s könyvemnek nem csak nyelve magyar, de alakjainak lelkületét és gondolkozásmódját is legalább igyekeztem ilyennek festeni. Magyar földről, magyar emberekről szól ez a könyv, s nem magyarul beszélő, franczia, angol vagy német regényekből átültetett idegen gondolkozásu alakokkal van tele, és a háttér sem külföldi imitáczió, hanem a magyar társadalom a maga összes hibáival és erényeivel. A könyv tizenöt iven jelent meg, diszes kiállitásban s öt elbeszélés van benne: A megölt lélek. Az idealista. A becsületes ember. Kajos ur hangulatai. Egy gyönge pillanat. A nagyterjedelmü finom velin papiron nyomott diszes kiállitásu könyv ára füzve: 1 frt 50 kr., diszpéldány ára pedig tetszés szerinti szinü bőrkötésben arany nyomással 2 frt 50 kr. A mü bolti ára 2 frt, diszkötésben pedig 3 f. lesz. Gyüjtőknek öt megrendelés után egy füzött tiszteletpéldánynyal, tiz megrendelő után pedig egy diszkötésü tiszteletpéldánynyal szolgálok. A megrendelési iveket a pénzzel együtt kérem nevemre czimezve a »Debreczeni Ellenőr« szerkesztőségébe eljuttatni, honnan a könyvek azonnal szét fognak küldetni. **Vértesi Gyula** a »Debreczeni Ellenőr« politikai napilap felelős szerkesztője.

Debreczeni ingatlanok forgalma.

Szeptember 3—10-ig.

Végh János és neje László Zsuzsánna veszik, Károlyi János és neje Takács Mária csapó kerti szőllőjét 400 frtért.

Juhász Lajos és neje Simkó Mária veszik Elek Mihály és társai kis-hatvan-utcza 1418. sz. házát 1800 frtért.

Grün Sára Widder Sámuelné veszi Stark Márton ispotály utczai 3478. sz. házát 9500 frtért.

Erdélyi István veszi Fráter Imre és neje Ercsey Teréza ondódi földét 1700 frtért.

Földesi József és neje Asztalos Mária veszik Németi Mihály és neje Turai Eszter csapó kerti szőllőjét 232 frtért.

Szücs József és neje Oláh Juliánna veszik Kocsmáros Dániel és Nyári Eszter ujföldét 600 frtért.

Ormós József és neje Pozsonyi Erzsébet veszik Szabó András és neje Csapó Juliánna homok-utcza 3631 sz. házát 1900 frtért.

Pongor Jánosné Hegedüs Juliánna veszi férje ebesi 6 nyilas tanyabirtoka felerészét ajándékozás uton 3000 frtért.

Paczel János és neje Arsonics Alolria veszik Howorka Mátyás tóczós kerti szőllő földet, 400 frtért.

Tolvaj Ferencz és neje Ács Mária veszik Tóth Sándor és neje Nagy Sára homok kerti szőllője egyrészét 150 frtért.

Tolvaj Ferencz és neje Ács Mária veszik Kapusi János homok kerti szőllője egyrészét 80 frtért.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula**.
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu**.
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utcza 1702. sz.)

7285—7294.
1892.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhirré tétetik, miszerint a város tulajdonait képező Bárány csapszék a hozzá tartozó mészárszékkel; a Cserepes csapszék; a Csicsogó csapszék, a hozzátartozó mészárszékkel; a Nyulas csapszék; a Bégány csapszék; a külső baromvásártéren lévő kőpincze, a lóvásártéri csárdával; Epreskerti csapszék és a baromvásártér melletti katonai gyakorlótéren épült honvéd-barakkbeli markotányos helyiség 1893. évi január 1-től kezdődőleg három évre, a városháza nagytermében **folyó 1892. évi oktober 4-én délelőtt 9** órakor nyilvános árverésen a városi számvevő hivatalnál megtekinthető feltételek mellett, haszonbérbe fognak adatni.

Miről az árverelni óhajtók azzal értesittetnek, hogy a feltételekben kitüntetett kikiáltási árak 10%-át bánatpénzül az árvereltető küldöttség kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1892. szeptember 19.

(381.) 1—2. **A városi tanács.**

A KOLERA.

A legutóbb beérkezett hirek sajnos — semmi kétséget sem hagynak fen az iránt, hogy a kolera immár Nyugat-Európában is terjeszkedik. Előre látható tehát a nagy veszely, mely az emberiséget e borzasztó betegség tovább terjedése által fenyegeti. Ugyanazért csak helyeselni lehet a hatóságoknak serénységét, melylyel az óvintézkedéseket megteszik és a melylyel az ismeretes óvszereket a közönség figyelmébe ajánlják. Orvosi tekintélyek állitása szerint

a legjobb óvszer a cognac.

Legjobban ajánljuk

gróf Esterházy Géza saját gyártmányu cognac-

ját, mely franczia mód szerint, idegen anyagok hozzá vegyitése nélkül **tiszta borból készül** s melynek jóságát és tisztaságát az a körülmény is igazolja, hogy a legutóbb tartott párisi egészségügyi kiállitáson **az aranyérmet diszoklevéllel** nyerte el s a többi kiállitásokon is, melyeken eddig részt vett, mindenütt a legnagyobb kitüntetésekben részesült.

Központi iroda: **BUDAPEST, VI., Külső váczi-út 23. sz.**

(360) 4—5

LEGNAGYOBB
AGYAG- ÉS PORCZELLÁN-RAKTÁR
a világhirű
Budweisi Gyártmányban
LEGOLCSOBB ÁRAK MELLETT
TÓTH GYULA
VAS NAGYKERESKEDŐNÉL,
DEBRECZEN,
a városháza sarkán.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Ugyanitt megrendelhető a „KALIGRÁF"
a legtökéletesebb irógép
intézeteknek, nagykereskedőknek,
gyengeszemüeknek,
fogyatékos kezüeknek
legszebb és leggyorsabb irórendszer.

(6)

A „DEBRECZEN" NYOMDÁJA

(Nagy-uj-utcza 1702. számu Konrád-házban.)

teljes uj berendezéssel,

elvállal **mindennemü nyomtatványokat**, u. m. **folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, báli- és lakadalmi meghivókat és tánczrendeket,**

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat

a legizlésesebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai müvezető nevére czimezendők.

Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN",

és a szintén elterjedt **„DEBRECZENI HIRADÓ"** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.

Hirdetések a „Debreczen" cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.

Nyomatott a »Debreczen«-nyomdájában (nagyuj-utcza Konrád-ház, 1702.)